

Modern İktisat Okulları Açısından Makroekonomik Dengeye Ulaşmada Beklentilerin Rolü

Özet

Yeni Klasikler "Rasyonel Beklentiler Hipotezi"ni geliştirmişlerdir. Bu hipoteze göre, tüm ekonomik aktörler rasyoneldirler ve optimizasyon yapmaktadırlar ve hepsi ekonomik kararlarında tam bilgiye sahip olacaklar ve gelecekteki fiyatları doğru tahmin edecekler, dolayısıyla doğru maksimizasyon kararları vereceklerdir. Friedman ve Monetaristler, işçilerin enflasyon olduğu zaman ilk dönemde fiyat ve ücret beklentilerinde hata yapacaklarını ve ücretlerini aynı tutacaklarını varsayarak "Uyarlanabilir Beklentiler Hipotezi"ni ortaya atmışlardır; bu hipoteze göre bir sonraki dönemde ise işçiler fiyat artışının ve reel ücretlerindeki düşüşün boyutunu tam olarak anlayacaklar ve buna bağlı olarak ücretlerini de artıracaklardır. Bu durumda, para politikasının işsizliği doğal işsizlik oranı noktasının altına düşürmedeki etkisi sadece bir dönem sürecek; ekonomi doğal işsizlik oranına tekrar dönecek ve para arzındaki artış sadece fiyatları ve ücretleri yükseltecek; gerçek parametrelerin değeri ise bir dönem öncekiyle aynı seyretmeye devam edecektir. Yeni Keynesgil iktisatçılar da aslen Keynesgil varsayımlara oldukça aykırı olan Rasyonel Beklentiler Hipotezini'ni kabul etmişlerdir, yani işçiler açısından gelecekteki fiyatların sistematik olarak düşük tahmin edilmesinin yanı sıra belirsizlik ve ergodik olmama durumu da söz konusu olacaktır. Post-Keynesgil iktisatçılar ise "Heterojen Beklentiler Hipotezi" varsayımını kabul etmişlerdir. Post-Keynesgil iktisatçılara göre girişimciler, tam bilgi edinme ve gelecekteki fiyatları doğru tahmin etme konusunda işçilerden daha avantajlı bir konumdadırlar ve doğru tahmin ederler. İşçiler daha bu konuda az bilgiye sahiptirler ve genellikle gelecekteki fiyatları olduğundan daha düşük tahmin ederler.

Anahtar kelimeler: Makroekonomik okullar, Makroekonomik denge, Uyarlanmış, rasyonel ve heterojen beklentiler

The Role of Different Types of Expectations Reaching the Macroeconomic Equilibrium

Abstract

New Classicals have developed "Rational Expectations Hypothesis". This means all economic agents are rational, optimizing and maximizing; they all have access to full information for the decisions they will take, and they will predict future prices correctly, hence make correct maximizing decisions. Friedman and Monetarists came up with "Adaptive Expectations Hypothesis" assuming that the workers, when there is an inflation will err in the first period and keep their wages the same; but in the next period they will realize the exact magnitude of the price rise and the fall in their real wage, hence will raise their wages correspondingly. Thus, the effects of monetary policy in reducing unemployment below natural rate of unemployment point will live only for one period; the economy will return to natural rate of unemployment and money supply increase will have only raised prices and wages; with the value of real parameters the same as one period ago. New Keynesians have also accepted Rational Expectations Hypothesis, which is obviously contrary to the Keynesian assumptions in this regard, namely, systematic under-estimation of future prices on the part of workers, as well as uncertainty and non-ergodicity. Post-Keynesians presented their assumptions in "Heterogeneous Expectations Hypothesis". According to Post-Keynesians, entrepreneurs are in a better position than workers to obtain full information and estimate future prices correctly. The workers are less knowledgeable and generally end up under-estimating future prices.

Keywords: Macroeconomic schools, Macroeconomic equilibrium, Adaptive, rational and heterogeneous expectations

Özlen Hiç (Istanbul University, Istanbul, Turkey)

OrCID: 0000-0002-2308-3393 **E-mail:** ozlen.h.biol@gmail.com

Ayşen Hiç Gencer (Beykent University, Istanbul, Turkey)

OrCID: 0000-0001-9556-9416 **E-mail:** aysenhicgencer@gmail.com

1 Giriş

Bu çalışmamızda çağdaş makroekonomik okulların karşılaştırmalı analizlerine makro dengeye nasıl ulaştıkları incelenecektir.

Monetarizm'e göre ekonomi, "uyarlanmış" beklentiler yoluyla bir dönem sonra otomatik olarak doğal işsizlik dengesine (ONRUD) gelir. Yeni Klasik Okul'a göre ise ekonomi, "rasyonel" beklentiler yoluyla hemen aynı dönem içinde ONRUD'a gelir. Oysa ekonometrik araştırmalar ne uyarlanmış ne de rasyonel beklentiler hipotezini RBH) kanıtlayamamıştır. Ayrıca ekonomilerin hemen aynı dönem içinde veya çok kısa süre sonunda ONRUD'a yöneldiği de gözlenmemektedir.

Yeni Keynesgil ve Post Keynesgil İktisat'ın iki ortak noktası, ekonominin kısa dönemde (KD) eksik istihdam dengesine (EİD) gelmesi sonucudur. Yeni Keynesgil iktisatçıların çoğunluğu, RHB'yi kabul eder fakat Yeni Klasik Okul'dan farklı olarak tam rekabet şartlarını (TRŞ), fiyat (P) ve ücretlerin (W) tam esnekliğini reddeder. Onlara göre eksik rekabet şartları, P ve W esneksizliği ve piyasalarda koordinasyon eksikliği ekonomide Keynesgil efektif talep yetersizliğine yol açacaktır. Histeresiz ve Etkinlik Ücreti modellerini benimseyenler dışında Yeni Keynesgil iktisatçılar ekonominin KD'de EİD'e geleceğine fakat uzun dönemde (UD) ONRUD'a yöneleceğini kabul ederler. Post Keynesgil iktisatçılar ise, RBH'yi reddederler ve bunun yerine "heterojen" beklentiler varsayımını (HBH) kabul ederler. ERŞ'yi, piyasalar arası koordinasyon eksikliğini kabul etmekle beraber, EİD'in temel nedeni olarak Keynesgil "belirsizliği" ön plana çıkartırlar. Onlara göre ekonomi ne KD'de ne de UD'de ONRUD'a yönelecektir.

Çağdaş Klasik okullara oranla çağdaş Keynesgil okullar, mikro ve makroekonomik tutarlılığı sağlamış olmaları yanında, GÜ'ler için daha gerçekçi ve geçerli gözükmetedirler. Bugün için Yeni Keynesgiller ise, Post-Keynesgillere oranla daha yaygındır.

2 Monetarizm ve Uyarlanmış Beklentiler

Monetarizmin metodolojisinde makroekonomik analiz düzeyinde kalınmıştır ve makroekonomik analizin mikroekonomik temellerine ayrıntılı ve sistematik biçimde inilmemiştir. Oldukça ayrıntılı bir para talebi (portföy) analizi yapılırsa da bu sistemli bir mikroekonomik temelin varlığının kabulü için yeterli değildir.

Temel varsayımlar açısından Monetarizm'de her ne kadar yatırımlarla ilgili belirsizlik ve risk sorununa doğrudan girmemiş olsa da yatırımların faizin bir fonksiyonu olduğu $i=i(r)$ ve fakat yatırımların eksi faiz elastikiyetlerinin yüksek olduğu kabul edilir. Dolayısıyla Monetarizm'de, Keynesgil efektif talep yetersizliği sorunu yoktur, ekonomi kendiliğinden otomatik tam istihdam dengesine gelebilecektir. Bir farkla ki, Monetaristler tam istihdam yerine M. Friedman'ın getirdiği yeni bir kavram olan Doğal İşsizlik Oran'ını (NRU) kabul etmektedirler. Yani ekonomi kendiliğinden otomatik doğal işsizlik oranı dengesine gelecektir. Ama ekonomi bu dengeye gelirken beklentiler girişimciler ve işçiler açısından farklı olacağı için, makroekonomik ONRUD bir dönem sonra gerçekleşecektir; şöyle ki:

- Girişimciler fiyat beklentilerinde (P_e) yanılmayacak,
- İşçiler ise Friedman'a göre, fiyat beklentilerinde bir dönem yanılacak, fakat bir sonraki dönemde (yani, uzun dönemde) bu yanılışı düzelterektedirler.

Fiyat artışı beklentilerini doğru tahmin ettikleri bir sonraki dönemde de nominal ücretlerini fiyat artışı kadar yükselteceklerdir. Fiyat artışı beklentilerindeki bu bir dönem sonra yanılığın düzeltilmesi ile nakit ücretlerin enflasyon kadar artışını uyarlamaya "uyarlanmış beklentiler" denmektedir.

2.1 Monetarist Makro Denge ve Konjonktür Dalgalanmaları

Bu şartlar altında Monetarizm'de Makro Denge'nin (bir sonraki dönemde ONRUD) başlıca özelliklerini şu şekilde özetleyebiliriz:

- Ekonomi kendi haline bırakılırsa ONRUD'a gelir.
- ONRUD dolayısıyla Miktar Kuramı, J.B. Say'ın Mahreçler Kanunu, paranın tarafsızlığı ve dikotomi geçerli sayılır.
- Maliye politikası yoluyla makro dengenin sağlanmasına gerek olamayacaktır; örneğin, istihdamın NRU altına düşmesi olasılığı yok sayılabilir.
- Para arzının artırılması durumunda ise, ilk dönemde işsizlik azalacak fakat bir sonraki dönemde uyarlanmış beklentiler dolayısıyla fiyatlar, istihdam yükseleceği için ve yeniden NRU noktasına gelinecektir

Friedman'a göre, devleti yanlış para politikası izlemelerinden konjonktür dalgalanmaları doğmaktadır. Bu görüş A. Marshall, R. Hawtrey gibi Geleneksel Klasik iktisatçıların açıklamalarına paraleldir.

2.2 Monetarist Makro Politikalar ve Monetarizm'in Politik Rejim Yelpazesindeki Yeri

Maliye Politikası: Devlet müdahalesi olmamalıdır; aynen Geleneksel Klasik Sistem gibi devlet küçük, bütçe denk olmalıdır. Maliye politikası bu prensibe dayandırılır.

Para Politikası: Devlet para arzı artışını, sabit veya önceden belirlenmiş bir orana ya da ölçülere bağlayıp ona göre arttırmalıdır. Para arzı devletin ya da para otoritelerinin yetkisine ve seçimine bırakılmamalıdır.

Sosyal Politika: Friedman sosyal yardımların etkin olmadığını, bürokrasi masraflarına gittiğini, ayrıca çalışma isteğini kırdığını söylemiş ve azaltılmasını istemiştir.

Monetaristlerin politik rejim yelpazesindeki yeri Sağ'dadır.

3 Yeni Klasik İktisat ve Rasyonel Beklentiler

Yeni Klasik İktisat makroekonomik analizlerine mikroekonomik temellerden başlar. Öncelikle rasyonel, tam bilgiye sahip ve doğru tahmin yürüten "temsili birim" in denge şartını belirler, daha sonra bu temsili birimlerin "basit toplama" olarak makroekonomik parametrelere ve makroekonomik analize ulaşır. Bu metoda göre başlıca Yeni Klasikler bazı "gözlemler" yapmışlardır:

- Tüm birimler (ve temsili birim) rasyoneldir, karlarını ya da refahlarını azamileştirmek amacını güder.
- Tüm birimler tam bilgiye sahiptir veya masrafsız ve zahmetsizce sahip olabilirler.
- Basit toplama: Makroekonomik parametre değerlerine mikroekonomik birimlerin basit toplama işlemi yoluyla ulaşılır.
- Ergodicity: Tarihin tekerrür ettiği varsayılır. Buna göre tüm birimler, geleceğe ait doğru tahmin yapabilirler.
- Ubiquity: Tüm birimler (işçiler, girişimciler, tüketiciler vb.) aynı davranışı gösterirler.
- Evrensellik (Universality): Bu varsayımlar ve dolayısıyla analiz sonuçları her zaman, her yerde geçerlidir.
- Mantıksal Zaman: Analizler tarihsel zamanı incelemeyi; ekonomide herhangi bir sapma durumunda ne olacağını inceler, yani mantıksal zaman ile çalışılır.

Tüm bu gözlemlerle birlikte, makroekonomik analiz **iki temel ve bir de ek varsayıma** dayandırılmaktadır.

Bu varsayımlardan birincisi fiyat ve ücretlerdeki "tam esneklik" varsayımdır. Buna göre

- Tüm piyasalar Tam Rekabet Şartlarına tabidir.
- Walrasgil genel denge analizi geçerlidir.
- Walrasgil "mezatçı" varsayımı geçerlidir; yani piyasalar arası tam bir koordinasyon vardır ve tüm fiyatlar bir anda tüm piyasaları tam dengeye getirecek (temizleyecek) şekilde kendiliğinden ayarlanır. Kısaca fiyatlar ve ücretler esnekler.

İkinci varsayım rasyonel Beklentiler Varsayımdır. Yani:

- Tüm birimler karar verirken "tam bilgi" ye sahiptirler veya kolayca ve masrafsızca sahip olabilirler.
- Tüm birimler "rasyonel" dir, çıkarlarını azamileştirecek yönde karar verirler.
- Birimler doğru bilgiye dayanarak "ileriye dönük doğru tahmin" yapar ve doğru karar verirler.
- En azından, bazı birimler yanlış karar verse bile bunlar birbirini götürür, "sistemli bir yanlış" ortaya çıkmaz.
- İleride doğruyu tahmin edebilmek aslında ergodicity, yani tarihin tekerrür etmesi varsayımına dayanmaktadır. Bu durumda; örneğin girişimciler, eldeki zaman ve kesit verilerine dayanarak geleceği Bayesgil bir olasılık seti olarak doğru hesaplayabilirler. Bu durumda da Keynesgil belirsizlik söz konusu değildir, sadece farklı bir olasılığın gerçekleşme sonucu bir risk söz konusu olacaktır.

Yeni Klasiklerin ek varsayımları sosyal ekonomik kurumlarla ilgilidir; örneğin işçi, işveren sendikaları "yok" varsayılır. Çünkü Yeni Klasiklere göre bu kurumlar, bireylerin rasyonel kararlarının bir toplamını yansıtır. Bu durumda, analizlerde ayrı olarak kurumların ele alınmasına bir gerek yoktur.

3.1 Yeni Klasik Makro Denge ve Konjunktür Dalgalanmaları

Bu varsayımlar altında ekonomide makro denge için aynı dönem içinde ONRUD geçerli olacaktır. Böylece Phillips Eğrisi de gerek kısa dönemde gerek uzun dönemde ortadan kalkacaktır; çünkü ONRUD hemen bugün oluşacaktır.

Yeni Klasik İktisatçılara göre konjunktür dalgalanmaları önemli değildir. Önemli olan devletin gereksiz müdahaleleri sonucu enflasyon oluşması ve bunun önlenmesidir. Yine de konjunktür dalgalanmalarının açıklaması Lucas'ın modeline göre beklentilerde çok kısa dönemli yanlışlımlardan dolayı ortaya çıkabilir. Yeni Klasikler arasında daha geçerli olan Barro'nun modeline göre ise konjunktür dalgalanmaları, teknik değişimlere karşı ekonominin Pareto-optimal ayarlamalarından ve uyumlanmasından ortaya çıkar. Bu durumda, devletin müdahalesine gerek yoktur.

Sosyal Uyum: ONRUD sonucundan da anlaşılacağı gibi, Yeni Klasiklerde de aynen Geleneksel Klasikleri izleyerek dengede tüm grupların çıkarlarının bağdaştığı kabul edilmektedir. Diğer taraftan, herhangi bir girişimci doğru hesap yapamıyorsa, yanlış üretim, yatırım kararları sonucu iflas eder ve girişimci olarak piyasadan çekilir. Bu, ekonominin bütünü için iyidir; çünkü yüksek maliyetle çalışan girişimciler ortadan kalkmakta, verimli

çalışanlar ayakta kalmaktadır. Bu yaklaşıma Sosyal Darwinizm denmektedir, çünkü en uygun olanın yaşaması anlamına gelmektedir.

3.2 Yeni Klasik Makro Politikalar ve Yeni Klasik İktisat'ın Politik Rejim Yelpazesindeki Yeri

Para ve Maliye Politikaları: Devletin ekonomiye hiçbir müdahalede bulunmasına (para ve/veya maliye politikasına vb.) gerek yoktur. Çünkü ekonomi kendiliğinden ve hemen NRU noktasında dengeye gelecektir. Karar birimleri devletin uygulayacağı maliye ve/veya para politikalarını ve bunların etkilerini önceden bildikleri için, kararlarını verirken bunların etkilerini de hesaba katarlar; buna göre (P, Q) kararları verirler. Sonuçta bu politikaların etkileri, etkinliği tamamen ortadan kalkar, sadece enflasyon yaratmış olur. Bu yüzden Yeni Klasikler Keynesgil ve Yeni Keynesgil politikalara olduğu kadar, Monetarist para politikasına da karşıdırlar ve bu politikaları gereksiz görürler.

Bu durumda Yeni Klasik iktisatçılar politika yelpazesinde en Sağ'da yer almaktadırlar.

4 Yeni Keynesgil İktisat ve Rasyonel Beklentiler

Yeni Keynesgil iktisatçılar makroekonomik dengeye ulaşmak için yeniden kurulan mikroekonomik birim temeline oturtma ilkesini (Alan Coddington) benimsemişlerdir. Bu nedenle bu konuda Keynes'den, Keynesgil iktisatçılardan (eski Ortodoks Keynesgiller ve Amerikalı Sentezci Keynegillerden (veya Neo-Keynegillerden) farklı ve fakat Yeni İktisat'a paraleldirler. Bunun sebeplerinden biri Yeni Keynesgil iktisatçıların Yeni Klasiklerin Keynesgil Sistem'e yönelttiği "hidrolik Keynescilik" eleştirilerine cevap verebilmektir. Bu nedenle Yeni Keynesgil iktisatçıların varsayımları ve metodolojilerini açıklarken Yeni Klasik iktisatçılar ile bir kıyaslamada yapılmaktadır. Yeni Keynesgillere göre temel varsayımlar şunlardır:

Yeni Keynesgil iktisatçılar piyasalarda Yeni Klasiklerdeki TRŞ, Walrasgil genel denge, Walrasgil mezatçı (veya P ve W'nin tam esnekliği) yerine Eksik Rekabet Şartlarının varlığını kabul ederler. ERŞ mal, emek, finans, tüm piyasalar için geçerlidir. Monopollü rekabet, rekabet içinde oligopol, bir veya birden çok sayıda firmanın lider konumunda olduğu piyasalar mevcuttur.

ERŞ de Yeni Keynesgil iktisatçıları P ve W esneksizliği varsayımına götürmektedir.

P ve W esneksizliği, modeldeki varsayımlara ve özelliklere göre, "yapışkanlık", "yavaşlık", "hareketsizlik", "sendeleme" olarak nitelendirilir. Fiyat ve ücret esneksizliği, kısa dönemde Keynesgil efektif talep yetersizliği ve bundan doğan işsizlik yaratacaktır.

Özet olarak, Walrasgil mezatçı veya piyasalar arasında tam bir koordinasyon varsayımı da reddedilir, o yüzden piyasalarda fiyatların ve ücretlerin aynı anda ve hızla, tüm piyasalarda tam dengesini sağlayacak şekilde değişmesi olası olamamaktadır. Kısaca piyasalar arası "koordinasyon eksikliği" vardır. Bu da yine, fiyat ve ücretlerin ayarlanamaması yüzünden Keynesgil efektif talep yetersizliği ve bundan doğan işsizlik yaratır.

Yeni Keynesgil iktisatçıların çoğunluğu, Yeni Klasiklerin RBH'yi kabul ederler. Bunun iki nedeni vardır.

- i) Yeni Keynesgil iktisatçılara göre Keynesgil işsizliğin ortaya çıkmasında temel neden rasyonel beklentilerin mevcudiyeti değil, fiyat ve ücretlerin esnek olmamasıdır.
- ii) Bu durumda da RBH kabul edilerek, Yeni Klasikler iktisatçılarla süregelen tartışma noktaları azaltılmış olmaktadır.

4.1 Yeni Keynesgil KD ve UD Makro Denge ve Konjonktür Dalgalanmaları

KD'de çeşitli P ve W esneksizliği ve piyasalar arası koordinasyon eksikliği yüzünden Keynesgil efektif talep yetersizliği ortaya çıkar. Bu da Keynesgil gayri iradi işsizlik yaratır.

Fakat (çok) UD'de ekonomi NRU noktasında kendiliğinden dengeye gelir (Histeresiz ve Etkinlik Ücreti modellerini benimseyen Yeni Keynesgil iktisatçılar ise ekonominin UD'de NRU'da dengeye geleceğini reddetmişlerdir. Bu, Keynes'e daha yakın bir görüştür. Bu nedenle de bu modellere "Süper-Keynesgil modeller" denir.

Yeni Keynesgil iktisatçılar çeşitli kesitler için çok çeşitli modeller ortaya atmışlardır. Birçok modeller birbirini tamamlar, birbiriyle tutarlıdır. Birçokları ise, birbiriyle tutarlı değildir, birinin kabulü diğerinin reddini gerektirir. Modellerin bazısının ekonometrik araştırması daha tam yapılmamıştır. Modellerin bazıları bazı durumlar için geçerli, bazı durumlar için diğerleri geçerli olabilir. Bu nedenle henüz tüm etkenleri, sebepleri bir arada tutarlı, bir şekilde alan bir Yeni Keynesgil "makro model" kurulmamıştır, yani Yeni Keynesgil bir makro sistemden bahsedilemez. Bu nedenle de Yeni Keynesgil Sistem değil, Yeni Keynesgil Okul, Yaklaşım, İktisat, Paradigma gibi terimler kullanılmaktadır.

Yeni Keynesgil modeller konjonktür dalgalanmalarının temel odak noktası olarak almamışlardır; daha çok P ve W esneksizliğinden, koordinasyon eksikliğinden doğan talep yetersizliğini ve bunun yarattığı Keynesgil işsizliği kanıtlamaya çalışmışlardır.

4.2 Yeni Keynesgil Makro Politikalar ve Yeni Keynesgil İktisat'ın Politik Rejim Yelpazesindeki Yeri

Para ve Maliye Politikaları: Yeni Keynesgil iktisatçıların çok büyük çoğunluğu UD'de ekonominin NRU'da dengeye geleceğine inansalar da (Histeresiz ve Etkinlik Ücreti modellerini benimseyenler dışında) bu uzun zaman alacağı için (Süper-Keynesgil modellerde süresiz, sonsuza kadar beklenecektir), uzun süre işsizliğe katlanmaktansa KD'de Keynesgil politika uygulanmasını önerirler. Fakat politika uygulanması alanında da (yani, normatif alanda) bazı önemli farklar vardır.

Bazı Yeni Keynesgil iktisatçılar, para artı maliye politikası önerirler. Bazıları ise sosyal amaçlı maliye politikasını uygun görürler. Bazıları da maliye politikasını sakıncalı bulurlar ve politik sapmaların, gecikmelerin ve hataların enflasyona yol açma olasılıkları dolayısıyla, denk bütçe önerirler. Bu gruptaki Yeni Keynesgil iktisatçılar sadece para politikası önerirler. Bunlar daha muhafazakardır. Fakat yine de Monetarist değildir. Çünkü Monetarist para politikasında, para arzının önceden belirlenmiş, otomatige bağlanmış artışı önerilmektedir. Yeni Keynesgil iktisatçılar içinde sadece para politikası uygulanmasını önerenler ise, bu para politikasını "otomatige" bağlamamaktadır. Onlara göre para otoriteleri bu konuda kendi analiz ve seçimlerini kullanacaklardır. Diyelim ki ani bir finansal kriz çıktı, bu durumda otomatige bağlı bir para politikası çok yanlış olabilir.

Çok az sayıda ve önemsiz sayıda bazı Yeni Keynesgil iktisatçı ise, işsizliğin ortaya çıkması konusunda (pozitif ya da kuramsal alanda) Yeni Keynesgil olmakla beraber, normatif alanda hiçbir politika önemi alınmamasını önerirler. Çünkü onlara göre devlet, sorunları düzeltmek için politika uygularken yanlış yapacak, büyük sorunlar ortaya çıkartacaktır (Bu iddia A. Marshall'a kadar götürülebilir).

Bu durumda, Yeni Keynesgil iktisatçılar politika yelpazesinde Merkez Sağ'dan, Merkez'e ve Merkez Sol'a kadar uzanır. Çok az bir kısım da Sağ'da yer alır. Keynesgil iktisatçılar Merkez'den Merkez Sol'a kadar yer almaktadırlar.

5 Post Keynesgil İktisat ve Heterojen Beklentiler

ABD'li Sentezci Keynesgilleri, gerçekte Keynes'in temel varsayım ve sonuçlarına aykırı olduğu için reddeden eski İngiliz "Köktenci" veya "Ortodoks" Keynesgillerin etkisi ve önderliğiyle gelişen, aynı nedenlerle, Yeni Keynesgil İktisat'a da Yeni Klasikler Okul'a olduğuna yakın tepki gösteren Post-Keynesgil İktisat, özellikle 80'li yılların ortalarından itibaren yaygınlaşmaya başlamış ve bu gruba birçok tanınmış ABD'li ve diğer ülkelerden iktisatçılar da katılmıştır. Post-Keynesgil İktisat'ın metodolojisi, varsayımları ve vardığı sonuçlar orijinal Keynesgil Sistem'e daha yakın olup Yeni Keynesgil İktisat'tan çok önemli noktalarda ayrılırlar.

Keynesgil makroekonomik parametreler ve makroekonomik analiz yanında mikroekonomik temellere de inerler. Fakat Yeni Keynesgil iktisatçılara oranla yoğun bir biçimde makroekonomik analiz ve kurumsal etkenleri de hesaba katarlar. Kısaca analizleri sadece "atomistik" değildir.

Post Keynesgil İktisat'ın temel varsayımları aşağıdaki gibidir:

Mikroekonomik temellerde TRŞ'nı, Walrasgil genel denge analizini ve Walrasgil mezatçı varsayımlarını reddederler.

Buna karşın Post-Keynesgil iktisatçılar da P ve W esneksizliğini, çeşitli piyasalarda ERŞ'nin varlığını, piyasalar arası koordinasyon eksikliğini kabul ederler. Bu nedenle de Yeni Keynesgil iktisatçılar gibi, çeşitli sektörel ve mikroekonomik modeller geliştirmişlerdir. Özellikle Histeresiz ve Etkinlik Ücreti modellerinde vb. Yeni Keynesgil İktisat ile birleşirler.

Fakat, Yeni Klasikler yanında Yeni Keynesgil iktisatçıların çoğunluğunun kabul ettiği RBH, Post-Keynesgil iktisatçılar tarafından kesinlikle reddedilir. Bu hipotez hem Keynes'in orijinal fikirlerine aykırıdır ham de varlığı ekonometrik araştırmalarla da kanıtlanmamıştır. Post-Keynesgil iktisatçılara göre eksiksiz bilgi toplamak, belirsizlik dolayısıyla ilerisi için doğru tahminler yapmak olası değildir.

Beklentilere bakacak olursak:

Özellikle işçiler için geleceğe ait fiyatları tam olarak tahmin etmek olasılığı yoktur. Bu konuda, ellerindeki bilgi ve uzmanlaşmaları dolayısıyla, girişimciler daha avantajlı durumdadır. Üstelik, Post-Keynesgil iktisatçılara göre büyük firmalar işçi sendikalarıyla ücret artışı anlaşmasını yaptıktan sonra her zaman maliyet artı kâr marjı fiyatlandırma uygulaması yoluyla fiyatları işçilerin beklentilerinin üstüne çekebilir. Böylece işçilerin fiyat beklentilerinde sistemli yanımları durumu daha büyük olasılıkla ortaya çıkar.

Genel olarak RBH değil, heterojen beklentiler kabul edilir; bazı gruplar, birimler bazı zamanlarda rasyonel, bazılarında sınırlı rasyonel olabildiği gibi, birçok durumda yanımlar, özellikle sistemli yanımlar olabilir. Sistemli yanımlar, Keynesgil Sistem'i izleyerek, özellikle işçiler için söz konusudur.

Özellikle girişimlerin yatırım kararlarında ve geleceğe ait tüm kararlarda ise, Keynes'i izleyerek, "belirsizlik" söz konusudur. Tarih tekerrür etmediği için geçmişe ait zaman verilerinden ve kesitsel verilerden hareketle geleceğe ait "Bayesgil olasılıklar seti" biçimde tahminler yürütmek söz konusu olamaz. Buna göre yatırım kararlarında, risk değil belirsizlik egemendir ve bu da likidite gereksinimi doğuran en önemli etkidir. Bu durumda

yatırımlarda psikolojik ve politik etkenler, girişimci içgüdüleri ve sezgileri, iyimser ve kötümser değerlendirmeler, vb. kesin hesaplarla belirtilmesi zor birçok etkenler rol oynar.

Bu varsayımlar Post-Keynesgil iktisatçıların Yeni Klasiklerin kabul ettiği “evrensellik” (universality), “tüm birimlerin aynı şekilde davranışı” (ubiquity) ve aynı zamanda “tarihin tekrerrür etmesi” (ergodicity) varsayımlarının üçünü de açıkça reddettiğini göstermektedir.

Post-Keynesgil iktisatçıları ekonomik kararlarda (P, W saptanması gibi) yalnızca birimlerin değil, Keynes’i izleyerek, “kurumların” geniş ölçüde rol oynayacağını kabul ederler. Keynes başlıca kurumlar olarak işçi ve işveren sendikalarını, devleti ve uluslararası kurumları saymıştı. Çağımızda bunlara büyük şirketleri de eklemeliyiz. Bu durumda alınan kararlarda ekonomik etkenler, rasyonellik yanında politik ve sosyal etkenler de büyük rol oynar. Bu kararlar atomistik analize (bireylerin dengesinin incelenmesine) indirgenemez.

Post-Keynesgil iktisatçıları General Theory ’de (1936) para arzının para otoritelerince belirlenen, eksojen bir veri olması fikrini bir kenara bırakırlar. Buna karşın, Keynes’in A Treatise on Money’de (1923) kabul ettiği gibi, para arzını, kredi talebine ve kredi talebinin bankalar ve Merkez Bankası tarafından karşılanmasına dayanarak, geniş ölçüde “endojen” bir parametre olarak alırlar.

Post-Keynesgil iktisatçıları analizlerine mutlaka dış ticareti ve uluslararası ekonomik ilişkileri dahil ederler, kapalı ekonomi modelleri ile çalışmazlar.

5.1 Post Keynesgil Makro Denge ve Konjonktür Dalgalanmaları

Bu varsayımlar altında Post-Keynesgil İktisatçılara göre ekonomide denge, Keynes’de de olduğu gibi, daha büyük bir olasılıkla Keynesgil toplam (ya da efektif) talep yetersizliği dolayısıyla EİD’dir.

Post-Keynesgil iktisatçılara göre EİD, Pareto-optimal bir denge değildir ve ekonominin bir sorunu veya hastalığı olarak karşımıza çıkar.

Post-Keynesgil İktisat’ta ekonominin UD’de otomatik olarak tam istihdam ya da NRU’da dengeye gelmesi söz konusu değildir. Bu durumda, Post-Keynesgil İktisat, Sentezci Keynesgilleri ve aynı zamanda Yeni Keynesgil iktisatçıları (histeresiz ve etkinlik ücreti modellerini benimseyenler dışında) bu yönden reddetmiş olur ve bunun Keynes’in orijinal fikirlerine de aykırı olduğunu belirtir.

Post-Keynesgil iktisatçılara göre ekonomide gerçekte “denge” yoktur. Ekonomiyi “gerçek zaman” içinde ve gerçek zaman içinde ortaya çıkabilecek şokların varlığı varsayımı altında inceleyen Post-Keynesgil iktisatçılara göre ekonomi daima bir “dengesizlik” içinde yürümektedir. Bu nedenle ekonominin ileride nasıl bir seyir izleyeceğini önceden kesin biçimde kestirmek pek olası değildir. Buna karşın, Neo Klasiklerde, Neo-Klasik Sentezde ve Yeni Klasiklerde, bunların temelini oluşturan Walrasgil genel denge analizinde gerçekte “zaman” yoktur. Bu analizlerde zaman “gerçek, tarihi zaman” değil, mantıksal zamandır. Walrasgil mantıksal zaman analizinde, ekonomide bir şok olduğu zaman yeni bir dengeye ulaşılabacağına işaret edilir. Fakat gerçekte, gerçek zaman içinde bu gidişin bir analizi yapılmaz.

Post-Keynesgil iktisatçıları genelde ekonomide sosyal sınıflar arasında bir uyum değil, bir çıkar çatışması olduğuna ve bir “gelir bölüşümü mücadelesi” yapıldığına dikkat çekerler; uyum değil ve fakat çıkarların bağdaştırılması söz konusudur. J. Robinson, M. Kalecki, N. Kaldor ve bunları izleyen bir grup Post-Keynesgil iktisatçıları, gelir bölüşümü konusuna özellikle büyük ağırlık verirler. Fakat, Post-Keynesgil iktisatçıların tümü grup olarak gelir bölüşümü konusuna, Yeni Keynesgil iktisatçılara oranla daha fazla önem vermektedirler.

Post-Keynesgil İktisat da henüz gelişme aşamasında olup henüz son söz söylenmiş değildir.

Metodoloji ve varsayımları bakımından makroekonomik analizlere daha fazla yer ayırdığı için bazı Post-Keynesgil makro modeller geliştirilmiş bulunmaktadır. Buna karşın Yeni Keynesgil İktisat için bir makro model henüz geliştirilmiş değildir. Ancak en son yıllarda Post-Keynesgil İktisat akademik çevrelerde inişe geçmiş gözükmektedir.

5.2 Post Keynesgil Makro Politikalar ve Post Keynesgil İktisat’ın Politik Rejim Yelpazesindeki Yeri

Post-Keynesgil iktisatçıları, Yeni Keynesgil İktisat’ın tersine, istisnasız Keynesgil para ve maliye politikaları uygulanmasını önerirler. Bu konuda da Keynes’e daha yakın bir doğrudadırlar. Yine sosyal denge ve gelir bölüşümüne daha fazla önem vermeleri dolayısıyla politika yelpazesinde Merkez’den Merkez Sol’a ve Sol’a kadar yer alırlar. Buna karşın Yeni Keynesgil iktisatçıları Merkez’den Merkez Sol’a yer almakta, bir kısım Keynesgil iktisatçı ise politika yelpazesinin Sağ’ında yer almaktaydı.

6 Sonuç Yerine

Modern makroekonomik okulların karşılaştırmalı bir değerlendirmesini yapabilmek için öncelikle bu makroekonomik okulları şu iki ana grupta toplamak gerekir

- i) Otomatik tam istihdam dengesi veren ve Geleneksel Klasik Sistem’e bağlı olan Monetarizm ve Yeni Klasik Okul,
- ii) Eksik istihdam dengesi veren ve Keynesgil Sistem’e bağlı yeni Keynesgil Okul ve Post-Keynesgil Okul.

Gelişmiş ekonomiler için hangi okulun daha geçerli olduğunu belirlemek için ise, hangi okula dayanan politikaların doğru sonuçlar verdiğini, ekonomideki sorunları çözdüğünü veya en azından hafiflettiğini araştırmak gerekir.

Ayrıca her bir okulun kabul ettiği temel varsayımları da ele alınarak, bunlardan hangilerinin daha gerçekçi olduğu araştırılmalıdır. Başlıca varsayımlar şu üç noktada toplanır:

- Fiyat tahminleri ile ilgili olarak heterojen beklentiler ve yanılgılar; bunun karşısı olarak ise rasyonel beklentiler hipotezi ve uyarlanmış beklentiler,
- Fiyatlarda ve ücretlerde tam esneklik, bunun karşısı olarak ise piyasalarda kısa dönemli veya hem kısa hem uzun dönemli fiyat ve ücret esneksizlikleri,
- Piyasalar arasında tam koordinasyon, bunun karşısı olarak ise piyasalar arasında koordinasyon eksikliği.

Bu çalışmada özellikle beklentilere değinilmiş, farklı beklentilerin makro dengeyi nasıl etkileyeceği gösterilmiştir.

Çağdaş makroekonomik Okulların VARSAYIMLARI			
Geleneksel Klasik Sistem'e Dayanan Okullar		Keynesgil Sisteme Dayanan Okullar	
Yeni Klasik okulun varsayımları	Monetarizmin varsayımları	Yeni Keynesgil iktisadın varsayımları	Post-Keynesgil iktisadın varsayımları
RBH: Tüm karar alma birimleri için geçerlidir. Karar alma birimleri, devletin önceden bilinen politikalarını da hesaba katarlar. RHB'nin kabulü, Keynesgil "belirsizlik" varsayımının reddi demektir. Bu varsayım Geleneksel Klasik Sistem'deki gerek girişimcilerin gerek işçilerin P'leri doğru tahmin etmeleri varsayımına uygundur; fakat daha kapsamlıdır.	UYARLANMIŞ BEKLENTİLER: İşçiler için geçerlidir. İşçiler, P artışlarını bir dönem sonra doğru şekilde algılayarak W'lerini bu oranda artırırlar. Girişimciler ise, P^e'yi doğru tahmin ederler. Bu varsayım Geleneksel Klasik Sistem'deki işçiler için kabul edilen P^e varsayımına oranla, bir dönemlik gecikme kabul eder.	RBH: Yeni Keynesgil iktisatçılar RBH'ne inandıkları için değil, Yeni Klasik iktisatçılarla bir tartışma ortamı yaratmak için kabul ederler. Çünkü onlara göre, KD'de EİD'in temel nedeni RBH değil, ERŞ'nin yol açtığı P ve W esneksizliğidir. Bu varsayım Keynes'in orijinal varsayımlarına ters düşmektedir.	HETEROJEN BEKLENTİLER: Girişimciler, konumları ve olanakları sayesinde P^e'yi doğru tahmin ederler; sistematik olmayan bazı küçük yanılgılar olabilir. İşçilerin çoğunluğu ise, olanaklarının yetersizliği nedeniyle P^e'yi doğru tahmin edemezler; sistematik olarak düşük tahmin ederler. Veya büyük firmalar toplu sözleşmelerden sonraki dönemlerde fiyatları, W artışları üzerinde yükseltebilirler. Bu varsayım Keynes'in orijinal varsayımlarına paraleldir.
TRŞ geçerlidir: Esas olarak mikro temellere dayanılır. Makroekonomik parametreler, mikroekonomik kararların basit toplamı olarak ele alınır. Walrasgil genel denge ve Walrasgil mezarçı (piyasalar arası koordinasyonun varlığı) varsayımları kabul edilir. P ve W'de tam esneklik vardır.	TRŞ'na açık olarak değinilmemektedir. Esas olarak makro düzeyde çalışılır; fakat fiyat mekanizmasına inanılır ve buna dayanarak ONRUD'a gelineceği belirtilir. Demek ki: TRŞ geçerlidir. P ve W'de tam esneklik vardır denilebilir.	ERŞ geçerlidir. (Monopolü rekabet, rekabet içinde oligopol ve bir veya birkaç firmanın lider konumunda olduğu rekabet içinde oligopol) Esas olarak mikro temellere dayanılır ve ERŞ yanında piyasalar arası koordinasyon eksikliği kabul edilir. P ve W'de tam esneksizlik vardır. (KD'de EİD'in temel nedeni, ERŞ'nin KD'de yol açtığı Keynesgil efektif talep yetersizliğidir)	ERŞ geçerlidir. Esas olarak makro düzeyde çalışılır, fakat mikro temellere de dayanılır ve ERŞ yanında piyasalar arası koordinasyon eksikliği kabul edilir. P ve W'de esneksizlik vardır. (Fakat EİD'in temel nedeni bu değildir) Farklı bir varsayım olarak, Keynesgil bir varsayım olan "belirsizlik" ve bu belirsizlikten doğan "yatırım düzeyinin yetersizliği" ve "yatırımların oynaklığı" varsayımları kabul edilir. (EİD'in temel nedeni budur)

Tablo 1. Modern Makroekonomik Okulların Varsayımları.

Çağdaş makroekonomik Okulların METODOLOJİLERİ VE EK VARSAYIMLARI			
Geleneksel Klasik Sistem'e Dayanan Okullar		Keynesgil Sisteme Dayanan Okullar	
Yeni klasik okulun metodolojisi	Monetarizm'in metodolojisi	Yeni Keynesgil İktisadın metodolojisi	Post-Keynesgil İktisadın metodolojisi
Mikro temellere dayanır; temsili birimlerin maksimizasyondan hareket ederek "basit toplam" (Σ) yoluyla makroekonomik parametrelere ulaşır. Bu metod, makroekonomiyi mikroekonomiyle birleştirmek bakımından tutarlı ve kapsamlı bir metottür. Ancak, arkasındaki TRŞ varsayımı geçerli değildir. Keynesgil Sistem'i reddeder ve ONRUD'u kabul eder. Doğrudan makroekonomik analizi reddederler.	Keynesgil Sistem'i izleyerek, makroekonomik analizlere dayanır, mikroekonomik analizler arka planda kalır. Uyarlanmış beklentilerle birlikte UDPE, KDPE, NRU ve aynı zamanda maliye politikalarının değil para politikalarının (bir dönem için) etkin olması, $-L_e < 1 \rightarrow LMe_e < 1$ gibi önemli katkıları ve farkları vardır.	Yeni Klasik İktisatçıların Keynesgil Sistem'e yaptıkları eleştirilerden hareketle, mikro temellere inilir ve temsili birimlerin maksimizasyonuna yer verilir; fakat TRŞ ve Walrasgil mezarçı reddedilir. Keynesgil Sistem'in ulaştığı EİD sonucu, tutarlı bir mikro temele oturtulur.	Mikro temellere dayanır, ERŞ ve piyasalar arası koordinasyon eksikliğini kabul eder; fakat ana temaları bu değildir. Keynesgil Sistem'in ulaştığı EID sonucu, "belirsizlik" varsayımına ve dolayısıyla "yatırımların yetersizliği ve oynaklığına dayandırılır. Keynesgil Sistem'i izleyen Post-Keynesgil İktisatçıları, çok farklı varsayımlar kabul ederler.
Ayrıca, metodolojileri şu özellikleri içerir: 1- Kurumların varlığına yer verilmemesi (Çünkü kurum kararlarının, birimlerin maksimizasyon kararlarının bir toplamını yansıttığı varsayılır) 2- Universality: Her yer için geçerlilik 3- Ubiquity: Herkes için geçerliliği 4- Ergodicity: Tarihin tekrar etmesi 5- Analizlerde "mantıksal zaman"ın geçerli olması			Ayrıca, metodolojileri şu özellikleri içerir: 1- Kurumların varlığı ve kurumlar yoluyla ekonomik kararlarda politik etkiler 2- Endojen para arzı 3- Uluslararası ilişkiler ve kurumların analizlere katılması 4- Non-Ergodicity: Tarihin tekrar etmemesi (belirsizlik varsayımının sonucu) 5- Analizlerde "tarihi zaman"ın geçerli olması

Tablo 2. Modern Makroekonomik Okulların Metodolojileri ve Ek Varsayımları

Çağdaş makroekonomik okulların vardıkları sonuçlar			
Geleneksel Klasik Sistem'e Dayanan Okullar		Keynesgil Sisteme Dayanan Okullar	
Yeni Klasik Okul'un sonuçları	Monetarizm'in sonucu	Yeni Keynesgil İktisat'ın sonuçları	Post-Keynesgil İktisat'ın sonucu
KD'de ONRUD UD'de ONRUD Dikkat: ONRUD'a ulaşma "TRŞ", "Walrasgil genel denge" ve "Walrasgil mezarçı" yoluyla olur.	KD'de ONRUD UD'de ONRUD Dikkat: ONRUD'dan sapma olursa "Uyarlanmış Beklentiler" yoluyla bir dönem sonra yeniden ONRUD'a ulaşılır.	KD'de EİD UD'de ONRUD Histeresiz ve Etkinlik Ücreti Modellerini benimseyenlerde: UD'de de EİD Kısa dönemlerde sık sık EİD ile karşılaşılır Dikkat: EİD'in temel nedeni "ERŞ", ERŞ'nin yol açtığı "P ve W esneksizliği" ve bu nedenle ortaya çıkan Keynesgil efektif talep yetersizliği; aynı zamanda "piyasalar arası koordinasyon eksikliği"dir.	KD'de EİD UD'de EİD Dikkat: EİD'in temel nedeni "belirsizlik" ve belirsizlik yüzünden "yatırımların yetersizliği ve oynaklığı" dir. ERŞ'nin yol açtığı P ve W esneksizliği, piyasalar arası koordinasyon eksikliği de EİD'e neden olmakla beraber, bunlar ikincil neden olarak kabul edilir.

Tablo 3. Modern Makroekonomik Okulların Vardıkları Sonuçlar

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde görülecektir ki gerek kabul edilen temel varsayımlar gerek istihdamla ilgili sonuçları ve gerekse sunduğu politikaların etkinliği açısından Geleneksel Klasik Sistem'e bağlı olan Monetarizm ve Yeni Klasik Okul'a kıyasla Keynesgil Sistem'e dayanan Yeni Keynesgil Okul ve Post-Keynesgil Okul daha gerçekçidir. Yeni Keynesgil ve Post-Keynesgil Okullardan hangisinin daha gerçekçi olduğunu belirlemek ise daha zordur. Bugün için Yeni Keynesgil Okul daha yaygın olmakla birlikte Post-Keynesgil Okul dayandığı varsayımlar ve vardığı sonuçlar açısından daha gerçekçidir.

Kaynakça

- Ackley, G. (1963). *Macroeconomic Theory, 3rd edition*. New York.
- Akerlof, G.A. (1984). Gift exchange and efficiency-wage theory: Four views. *The American Economic Review*, 74(2), 79-83.
- Akerlof, G.A., & Yellen, J.L. (1985). A near-rational model of the business cycle, with wage and price inertia. *The Quarterly Journal of Economics*, 100(Supplement), 823-838.
- Ando, A.F., & Kennickell, A. (1985). "Failure" of Keynesian Economics and "Direct" Effects of Money Supply: A Fact or a Fiction. *University of Pennsylvania, mimeo. The fall and rise of Keynesian economics*, 133.
- Arestis, P. (1994). *The Post-Keynesian Approach to Economics: An Alternative Analysis of Economic Theory and Policy*. Edward Elgar Publishing Ltd.
- Ball, L., & Cecchetti, S. G. (1988). Imperfect Information and Staggered Price Setting. *The American Economic Review*, 999-1018.
- Barro, R.J., & King, R.G. (1984). Time-separable preferences and intertemporal-substitution models of business cycles. *The Quarterly Journal of Economics*, 99(4), 817-839.
- Barro, R.J. (1981). *Money Expectations and Business Cycles: Essays in Macroeconomics*. Academic Press.
- Blanchard, O. (1983). Price asynchronization and price and price level inertia. *Inflation and Indexation*. MIT Press, Cambridge, MA.
- Blanchard, O.J., & Kiyotaki, N. (1987). Monopolistic competition and the effects of aggregate demand. *The American Economic Review*, 647-666.
- Blaug, M. (1997). *Economic Theory in Retrospect*. Cambridge University Press.
- Blinder, A.S. (1988). The fall and rise of Keynesian economics. *Economic Record*, 64(4), 278-294.
- Branson, W.H. (1972). *Macroeconomic Theory and Policy*. Harper and Row.
- Coddington, A. (1976). Keynesian economics: the search for first principles. *Journal of Economic literature*, 14(4), 1258-1273.
- Davidson, P. (1991). *Controversies in post Keynesian Economics*. Edward Elgar Publishing.
- Davidson, P. (1994). *Post-Keynesian Macroeconomic Theory: A Foundation for Successful Economic Policies for the 21st. Century*. Edward Elgar Publishing Ltd.
- Dunn, S.P. (2000). Wither Post Keynesianism? *Journal of Post Keynesian Economics*, 22(3), 343-364.
- Fischer, S. (1977). Long-term contracts, rational expectations, and the optimal money supply rule. *Journal of political economy*, 85(1), 191-205.
- Friedman, M. (1956). The quantity theory of money: a restatement. *Studies in the Quantity Theory of Money*, 5, 3-31.
- Friedman, M. (1977). *Inflation and unemployment: the new dimension of politics: the 1976 Alfred Nobel memorial lecture*. Institute of Economic Affairs.
- Friedman, M., & Schwartz, A. J. (2008). *The great contraction, 1929-1933*. Princeton University Press.
- Froyen, R.T. (1990). *Macroeconomics: Theory and Policy*. Macmillan Co.
- Gordon, R.J. (1990). What is new-Keynesian economics? *Journal of economic literature*, 28(3), 1115-1171.
- Gordon, R.J., & Hall, R.E. (1985). Understanding Inflation in the 1980s. *Brookings Papers on Economic Activity*, 1985(1), 263-302.
- Gordon, R.J., Perry, G., Modigliani, F., Okun, A., Wachter, M., Kouri, P., & Sims, C. (1977). Can the inflation of the 1970s be explained? *Brookings Papers on Economic Activity*, 1977(1), 253-279.
- Katz, L.F. (1986). Efficiency wage theories: A partial evaluation. *NBER macroeconomics annual*, 1, 235-276.
- Klammer, A. (1984). *The New Classical Macroeconomics: Conversations with the New Classical Economists and their Opponents*. Brighton, Sussex: Wheatsheaf Books.

- Klein, L.R. (1947). *The Keynesian Revolution* (Vol. 19). New York: Macmillan.
- Leijonhufvud, O.K.E. (1973). *The Economics of Keynes: A Study in Monetary Policy*. Oxford University Press Inc.
- Lindbeck, A., & Snower, D.J. (1986). Wage setting, unemployment, and insider-outsider relations. *The American Economic Review*, 76(2), 235-239.
- Lipsey, R.G. (1960). The relation between unemployment and the rate of change of money wage rates in the United Kingdom, 1862-1957: a further analysis. *Economica*, 27, 496-513.
- Lovell, M.C. (1986). Tests of the rational expectations hypothesis. *The American Economic Review*, 76(1), 110-124.
- Lucas Jr, R.E. (1976, January). Econometric policy evaluation: A critique. In *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy I*, 19-46. North-Holland.
- Lucas Jr, R.E., & Rapping, L.A. (1969). Real wages, employment, and inflation. *Journal of Political Economy*, 77(5), 721-754.
- Lucas, R. E., & Lucas. (1987). *Models of business cycles* (Vol. 26). Oxford: Basil Blackwell.
- Lucas, R. E., & Rapping, L. A. (1969). Price expectations and the Phillips curve. *The American Economic Review*, 59(3), 342-350.
- Lucas, R.E., & Sargent, T.J. (1978). *After Keynesian macroeconomics After the Phillips Curve: Persistence of High Inflation and High Unemployment*. Boston, MA: Federal Reserve Bank of Boston, pp. 49-72.
- Mankiw, N.G. (1985). Small menu costs and large business cycles: A macroeconomic model of monopoly. *The Quarterly Journal of Economics*, 100(2), 529-537.
- Mankiw, N.G. (1990). A Quick Refresher Course in Macroeconomics. *Journal of Economic Literature*, 28(4), 1645.
- Mankiw, N.G., & Romer, D. (1991). *New Keynesian Economics-Vol. 1: Imperfect Competition and Sticky Prices*. The MIT Press.
- Mankiw, N.G., & Romer, D. (1991). *New Keynesian Economics-Vol. 2: Coordination Failures and Real Rigidities*. The MIT Press.
- Muth, J.F. (1960). Optimal properties of exponentially weighted forecasts. *Journal of the American Statistical Association*, 55(290), 299-306.
- Muth, J.F. (1981). Rational expectations and the theory of price movements. *Econometrica*, 29(3), 3.
- Phillips, A.W. (1958). The relation between unemployment and the rate of change of money wage rates in the United Kingdom, 1861-1957. *Economica*, 25(100), 283-299.
- Rotemberg, J.J. (1984). Interpreting the statistical failures of some rational expectations macroeconomic models. *The American Economic Review*, 74(2), 188-193.
- Stiglitz, J.E., & Weiss, A. (1981). Credit rationing in markets with imperfect information. *The American Economic Review*, 71(3), 393-410.
- Taylor, J.B. (1980). Aggregate dynamics and staggered contracts. *Journal of Political Economy*, 88(1), 1-23.
- Weiss, A. (1990). *Efficiency Wages: Models of Unemployment, Layoffs, and Wage Dispersion*. Princeton University Press.
- Yellen, J.L. (1984). Efficiency wage models of unemployment. *The American Economic Review*, 74(2), 200-205.